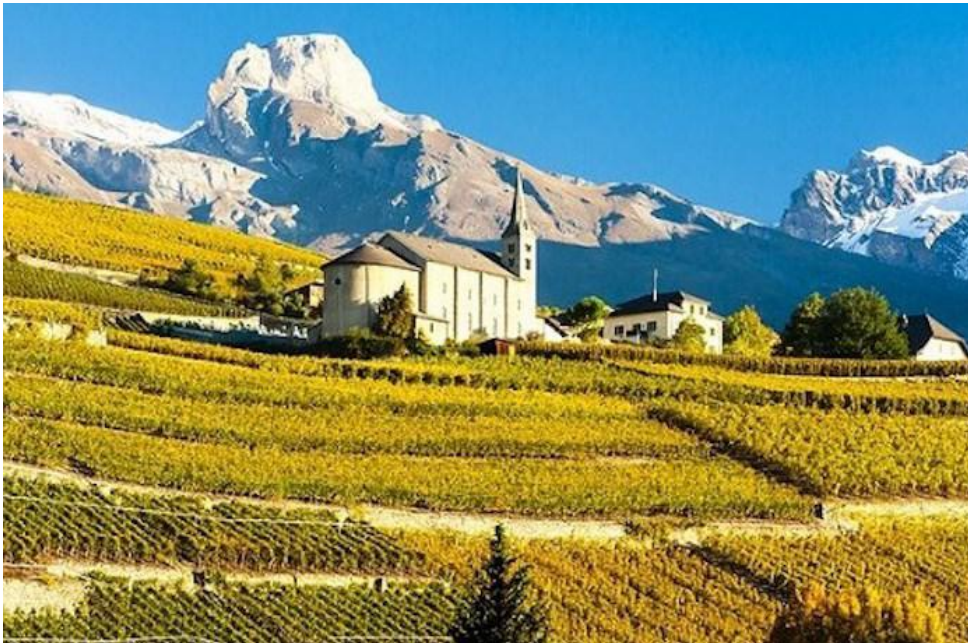


Commanderij Kempen

Kapitteljaar 2024-2025



Proefavond 3
Wijnen uit de Alpenlanden

Harry Gielen
Jens Van Avondt
Laurens Bakelants

Agenda

- ▶ Algemene info
- ▶ Geschiedenis
- ▶ De wijnen laten spreken / jodelen
 - ▶ Regio's
 - ▶ Druivenrassen
 - ▶ Fiches

Algemene info

Ligging

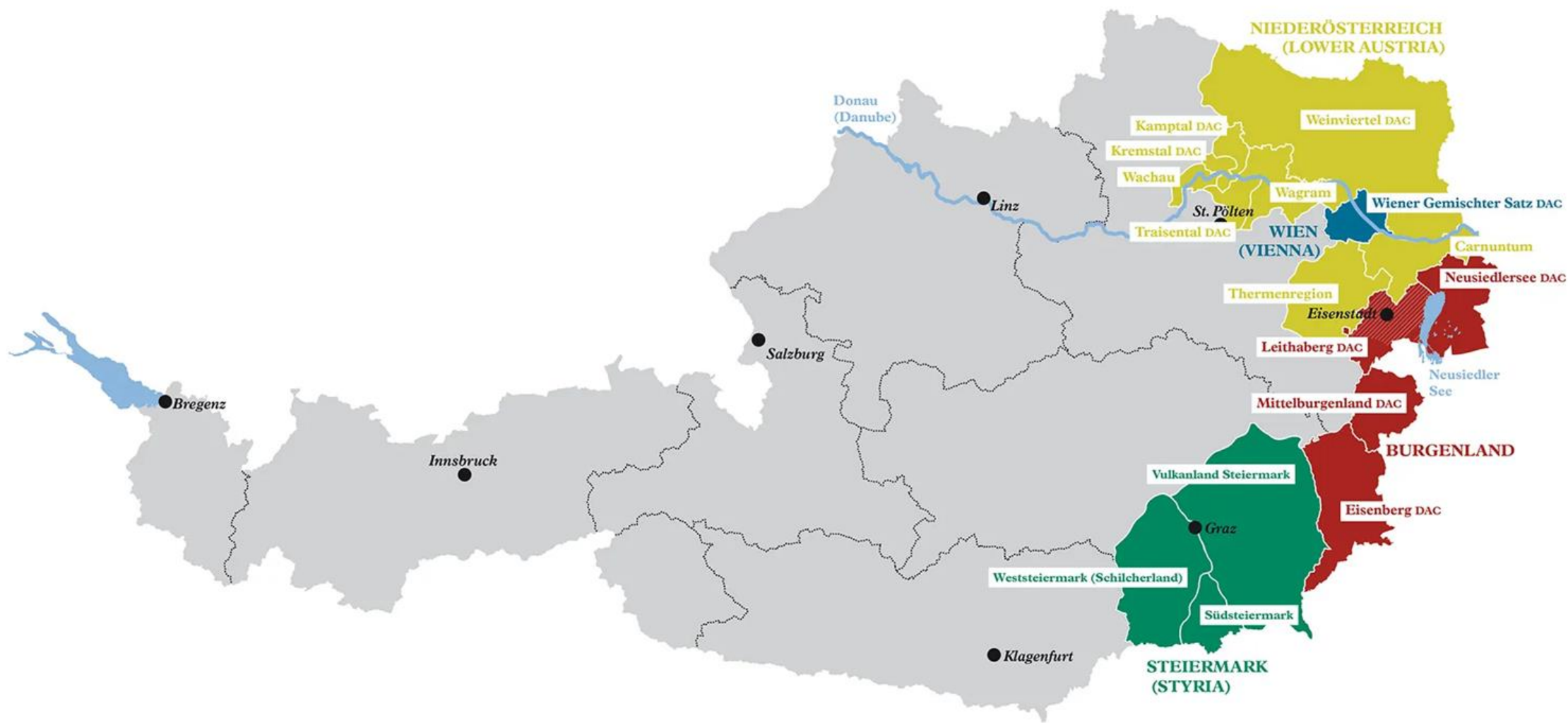
- ▶ De Alpen strekken zich uit over 8 landen in Centraal-Europa: Frankrijk, Zwitserland, Italië, Oostenrijk, Duitsland, Slovenië, Liechtenstein, en Monaco.
- ▶ De **belangrijkste regio's**: Savoie, Jura, Alto Adige, Valle d'Aosta, Wallis (Valais), Ticino en Steiermark (Stiermarken).

Klimaat

- ▶ Koele temperaturen op grote hoogte → hoge zuurgraad.
- ▶ Grote dagelijkse temperatuurverschillen, bevorderen aroma en complexiteit.
- ▶ Seizoenen
 - ▶ Lange, koude winters en warme, zonnige zomers.
 - ▶ Het smeltwater uit de bergen zorgt voor irrigatie.
- ▶ Microklimaten
 - ▶ Beschutte valleien met milde temperaturen.
 - ▶ Invloed van meren en rivieren (zoals de Rhône en de Adige) die temperen.
- ▶ Resultaat: Frisse, aromatische wijnen met minerale tonen.







Geschiedenis

Zoals gewoonlijk begon het met de Romeinen

- ▶ Ze legden terrassen aan op berghellingen om wijngaarden mogelijk te maken.
- ▶ Valais, Alto Adige en Valle d'Aosta



En de kloosterordes perfectioneerden de wijnbouw tijdens de Middeleeuwen

- ▶ Wijn was essentieel voor religieuze rituelen en een belangrijk handelsproduct.
- ▶ Alpenpassen speelden een cruciale rol in het transport van wijn naar Noord- en Midden-Europa.

Phylloxera-plaag verwoestte veel wijngaarden

- ▶ Bescherming van inheemse druivensoorten zoals Petite Arvine (Zwitserland) en Nebbiolo (Noord-Italië).





Haut-Savoie - Frankrijk

Locatie

- ▶ Gelegen in het oosten van Frankrijk, dicht bij de Zwitserse grens en het Meer van Genève.
- ▶ De wijngaarden liggen op de uitlopers van de Alpen, op steile hellingen tussen 250 en 500 meter hoogte.

Klimaat

- ▶ Koel alpien klimaat, frisse zomers en koude winters.
- ▶ Meer van Genève tempert en beschermt tegen vorst.



Belangrijkste Druivensoorten

- ▶ **Wit:** Jacquère, Altesse (Roussette), Chasselas, Roussanne.
- ▶ **Rood:** Mondeuse, Gamay, Pinot Noir.
- ▶ Jacquère is dominant en geeft lichte, frisse wijnen met minerale tonen
- ▶ Altesse produceert complexe en elegante witte wijnen.

Belangrijke Feiten

- ▶ Wijnen onder de AOP's Vin de Savoie en Roussette de Savoie.

Chevalier Bernard - Marestel Roussette de Savoie 2020

Specificaties

VINTAGE	2020
VOLUME	0.7500
ALCOHOL PROCENT	13.50

Wijngaard, druif en ambacht



GRAPE VARIETIES
Altesse



SOIL
Kalkrijke bodem

VINIFICATION

De druiven worden manueel geoogst van de Marestel Cru in Jongieux. Ze worden ontrist en de fermentatie gebeurt traag in RVS tanks. Na enkele maanden is deze Roussette klaar en wordt hij gebotteld. Puur fruitplezier!

Tips om te genieten



FOOD PAIRING
Currygerechten, wijngaardslakken en raclette



SERVING TEMPERATURE
7 - 10°C



WINE GLASS
[Jancis Robinson Wine Glass](#)



AGING POTENTIAL
2026

Klimaat en locatie

REGIO

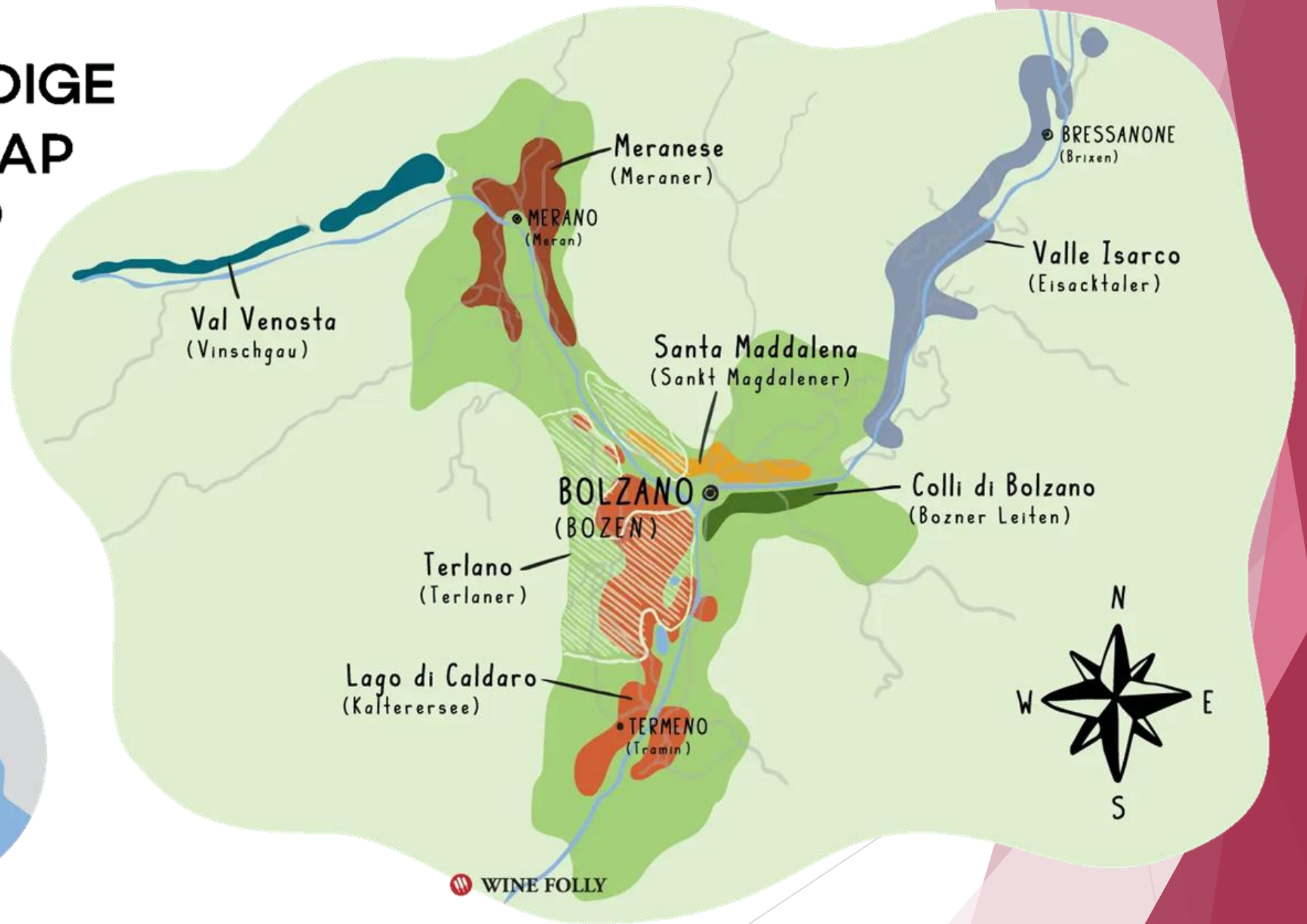
Savoie



● CONTINENTAAL ○ MEDITERRAAN ○ MARITIEM



ALTO ADIGE WINE MAP (SÜDTIROL)



Alto Adige - Italië

Locatie

- ▶ Gelegen in het noorden van Italië, grenzend aan Oostenrijk.
- ▶ staat bekend als “Südtirol” met 5.800 hectare aan wijngaarden.
- ▶ De bodem is gevarieerd, vulkanisch gesteente, Dolomitische leisteen, kwarts, graniet
- ▶ De wijngaarden liggen tussen de 200m - 1000m

Klimaat

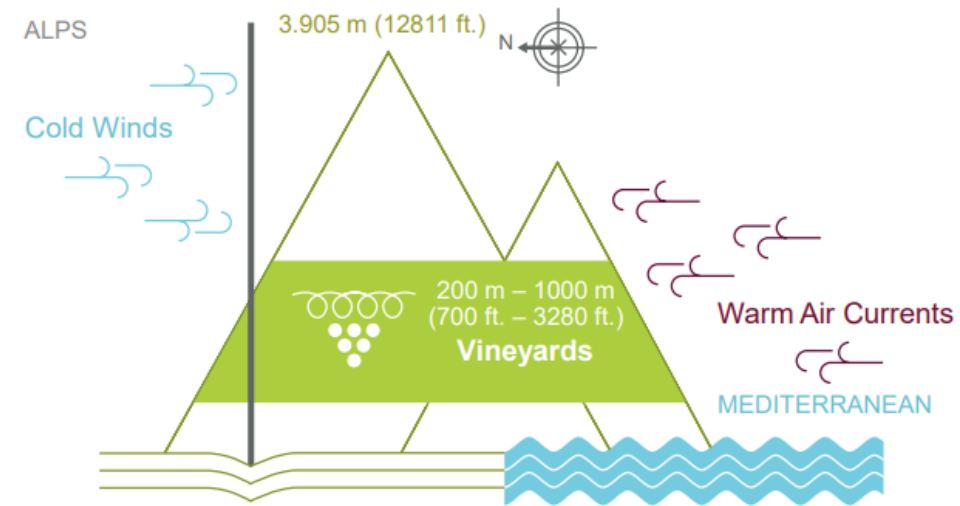
- ▶ Enorm zonnig (1950 zonuren/jaar), Beschermd door de Alpen
- ▶ Hete dagen (tot 30°!), koele nachten

Belangrijkste Druivensoorten

- ▶ Pinot Grigio, Gewürztraminer, Pinot Blanc, Chardonnay, Kerner
- ▶ Pinot Noir, Lagrein, Schiava (Vernatsch)

Classificatie

- ▶ 98% van de wijnen hebben een DOC classificatie, 7 verschillende DOC over heel de regio
- ▶ 70% van de wijnmakers zijn coöperaties!



Terlan - Vorberg Pinot Bianco Riserva 2016

Vinification

Manual harvest and selection of the grapes; gentle whole cluster pressing and clarification of the must by natural sedimentation; slow fermentation at a controlled temperature in big oak barrels (70 + 30 hl); malolactic fermentation and aging on the lees in traditional wooden barrels for 12 months.

Wine character

Color: sparkling straw yellow

Smell: The multifaceted aroma of this wine derives from a combination of ripe fruit, including honeydew melon, white peach, pear and Golden Delicious apple, together with the aromas of quince jelly, camomile and pineapple, on the one hand, and mineral notes of flint on the other.

Taste: The interplay of fruity aromatic and salty components is repeated on the palate. The compact structure and elegant creamy elements create a lingering, firmly minerally and spicy character on the aftertaste.

Simple pairings

Ideal in combination with a spicy fish soup, mussels in a pepper sauce and spaghetti allo scoglio as well as mussels au gratin, grilled ink fish and poached char; also one of the few good combinations with artichokes alla romana; excellent with mature Pecorino, a mature Parmesan and mostarda, and Tête de Moine.

Detailed Pairings

Spiced lobster and grilled white Terlan asparagus with pancetta sauce and roasted pistachio nuts - Giancarlo Perbellini (Ristorante Perbellini)

Wine

Provenance: Alto Adige - Italy

DOC Denomination: Alto Adige Terlan

Variety: 100 % Pinot Bianco

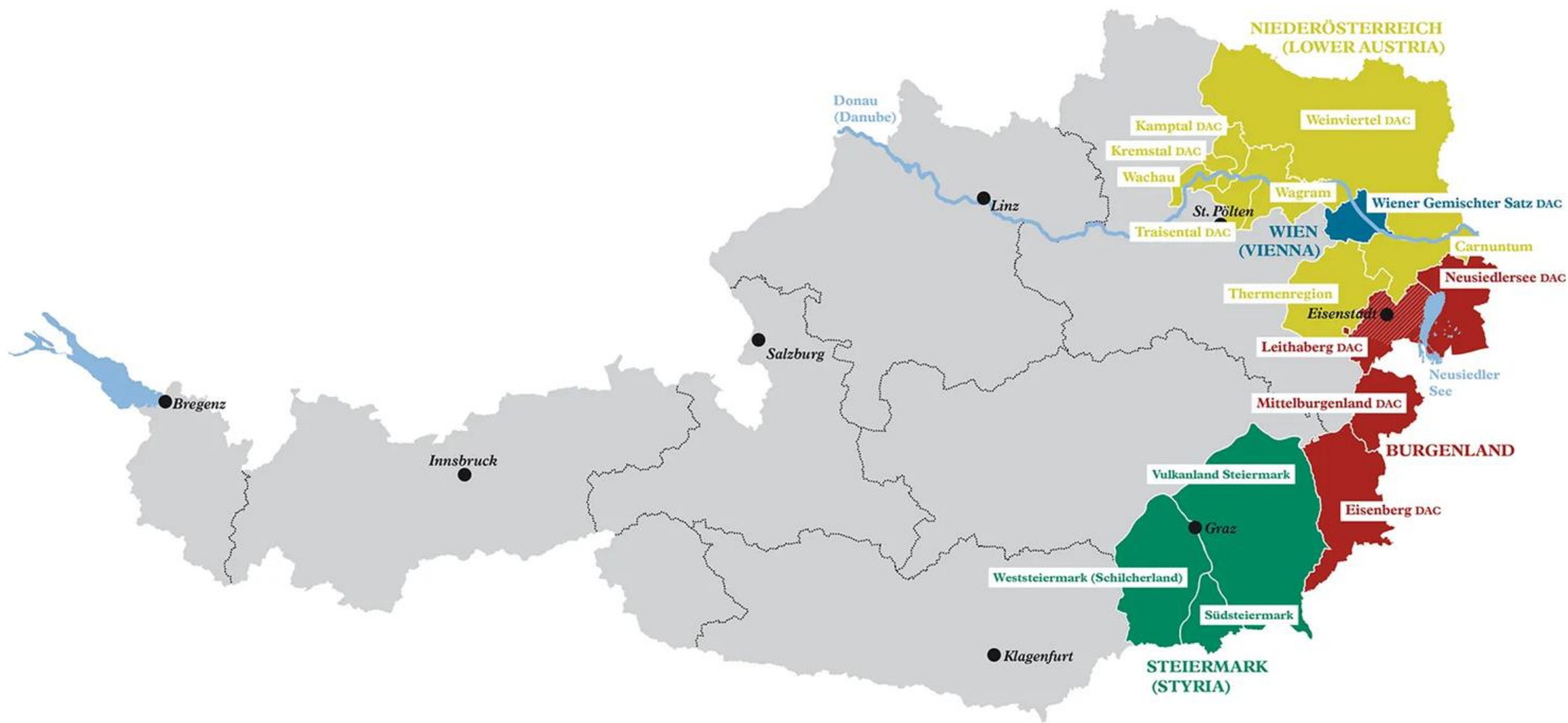
Yield: 52 hl/ha

Orientation: South - Southwest

Slope: 5 - 75 %

Altitude: 450 - 650 m a. s. l.





Mittelburgenland - Oostenrijk

Locatie

- ▶ Gelegen in het zuidoosten van Oostenrijk, grenzend aan Hongarije.
- ▶ staat bekend als “Blaufränkischland” met 2.100 hectare aan wijngaarden.
- ▶ De bodem is gevarieerd, met veelal klei en löss, wat bijdraagt aan de rijkdom van de Blaufränkisch.

Klimaat

- ▶ warm continentaal klimaat, beïnvloed door de nabijgelegen Pannonische vlakte.
- ▶ Lange, hete zomers en koude winters zorgen voor optimale rijping van druiven.

Belangrijkste Druivensoorten

- ▶ Blaufränkisch: De ster van de regio, bekend om zijn krachtige, kruidige rode wijnen met een elegante zuurtegraad en rijpe tannines.
- ▶ Kleine aanplant van andere druiven zoals Zweigelt en Merlot

Classificatie

- ▶ De regio heeft sinds 2005 een DAC-status (Districtus Austriae Controllatus), specifiek voor Blaufränkisch-wijnen.



Strehn - Ried Altes Weingebirge 2016



Pia Strehn <pia@strehn.at>

aan mij ▼

23 nov 2024, 16:41 (1 dag geleden)



Dear Jens,

thank you for your interest! Looking forward how you like our wines! The Blaufränkisch Altes Weingebirge 2016 was grown in an old vineyard, about 45 years, harvested in Mid of October and fermented on skin in stainless steel. For Malolactic fermentation and aging put in 500 l barrels, The acidity will be approx 5,8 and res. Sugar 1.0 😊

Have fun with the wine, cheers, Pia

Pia Strehn

Weingut Familie Strehn GmbH



Staat/Regio/Stad : Burgenland/Mittelburgenland/Deutschkreutz

Druivensoort(en): 100% Blaufränkisch

Valtellina



Valtellina - Italië

Locatie

- ▶ Gelegen in het Noorden van Italië, grenzend aan Zwitserland.
- ▶ 820 hectare aan wijngaarden.
- ▶ Terrasbouw

Klimaat

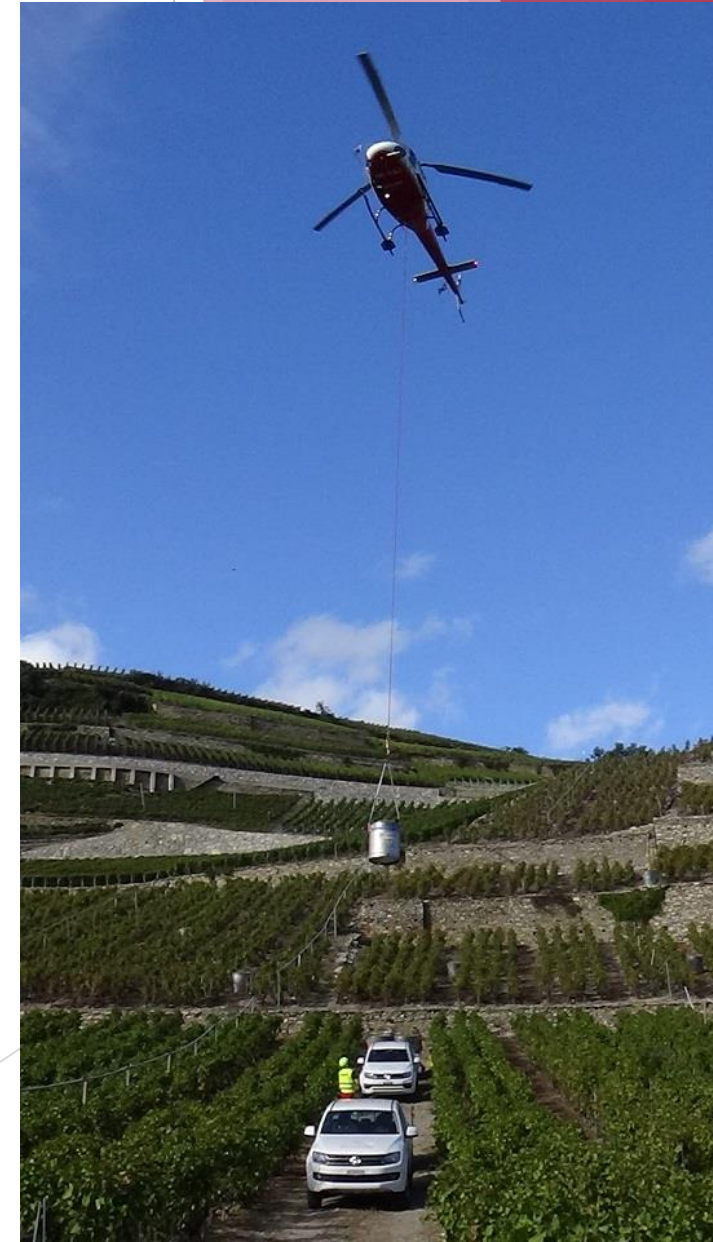
- ▶ Semi-continentaal klimaat met hete zomers en koude winters

Belangrijkste Druivensoort/wijnstijl

- ▶ Nebbiolo minder tanninerijk dan Barolo, leunt eerder aan bij de Barbaresco stijl uit Piemonte
- ▶ Sforzato, ingedroogde druiven (zoals bij Amarone) minimaal 90% Chiavennasca (Nebbiolo)

Classificatie

- ▶ De regio heeft 1 DOC en 6 DOCG



Rainoldi - Sassella Riserva 2016



Nebbiolo (Chiavennasca)



Comuni di Castione Andevenno e Sondrio
Municipalities of Castione Andevenno and Sondrio
Gemeinden Castione Andevenno und Sondrio



Sud, 290 - 630 m s.l.m.
South, 290 - 630 m a.s.l
Süden, 290 - 630 m ü.d.M.



60 q.li/ha



In botti di rovere da 25 e 56 hl per 24 mesi circa.
Assemblaggio pre-imbottigliamento in vasche di acciaio per 2 mesi.
Affinamento in bottiglia in cantine buie e fresche per un anno prima della commercializzazione.

In 25 and 56 hl oak barrels for about 24 months. Assemblage in steel tanks before bottling and left to rest for 2 months. Bottle aging in a dark and cool cellar for one year before being placed on the market.

In 25 und 56 hl Eichenfässern für ca. 24 Monate. Vorabfüllung in Stahltanks für ca. 2 Monate. Die Reifung in der Flasche erfolgt in dunklen und kühlen Kellern für ein Jahr vor der Vermarktung.



Vino prodotto solo nelle annate migliori. Colore rosso rubino. Profumo delicato, etereo, con sentori di noci e susine sotto spirito. In bocca si presenta particolarmente armonico, vellutato e persistente. Vino adatto a lunghi invecchiamenti.

Wine produced only in the best vintages. Ruby red colour. Delicate, ethereal bouquet with hints of walnuts and plums in alcohol. In the mouth it is particularly harmonious, velvety and persistent. Wine suitable for long aging.

Wein nur in den besten Jahrgängen produziert. Rubinrote Farbe. Zarter, ätherischer Duft mit einem Hauch von Walnüssen und Zwetschgen in Alkohol. Am Gaumen ist er besonders harmonisch, samtig und anhaltend. Wein für lange Alterung geeignet.



Carni rosse, pesci grassi come salmone e rombo al forno.
Red meat, fatty fish such as salmon and baked turbot.
Rotes Fleisch, fetter Fisch wie Lachs und gebackener Steinbutt.



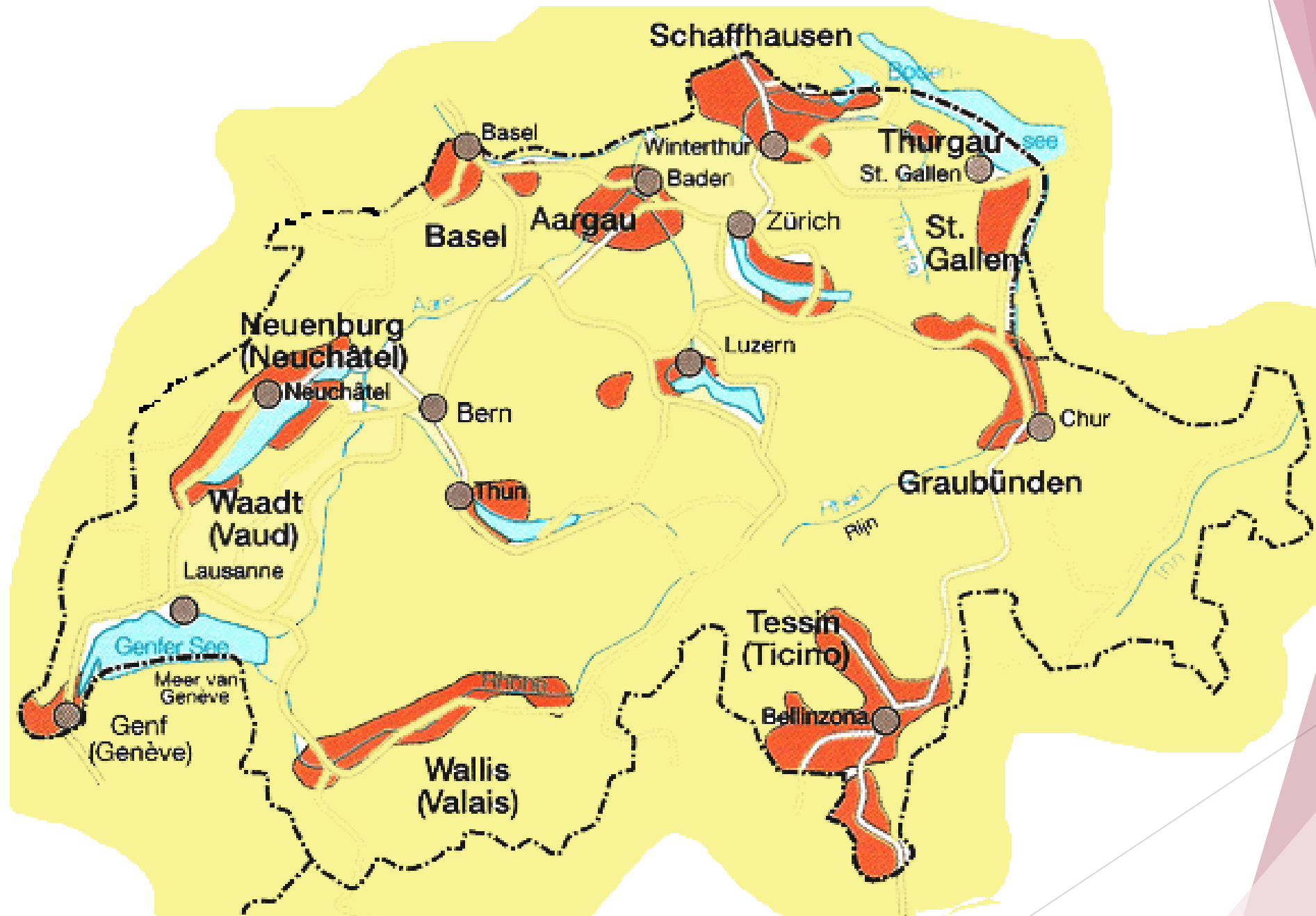
16 - 18°C in capaci bicchieri che ne valorizzino il profilo aromatico.
16 - 18 °C in large glasses that enhance its aromatic profile.
16 - 18 °C in geeigneten Gläsern, die das aromatische Profil verbessern.



0,75 L
1,5 L
3 L

13,5% vol





Schaffhausen - Zwitserland

Locatie

- ▶ Gelegen in het uiterste noorden van Zwitserland, langs de Rijn en vlakbij de Duitse grens.
- ▶ De regio wordt ook wel “Blauburgunderland” genoemd, vanwege de focus op de Pinot Noir-druif.
- ▶ Hoofdstad: Schaffhausen, omringd door pittoreske wijngaarden en het natuurgebied de Rijnwatervallen.

Klimaat

- ▶ Gematigd landklimaat met warme zomers en koele winters.
- ▶ Gelegen in de regenschaduw van het Jura-gebergte, wat zorgt voor droge omstandigheden ideaal voor wijnbouw.
- ▶ Lange groeiseizoenen bevorderen de ontwikkeling van complexe aroma's

Belangrijkste Druivensoorten

- ▶ **Wit:** Müller-Thurgau, Riesling, Sylvaner
- ▶ **Rood:** Pinot Noir

Classificatie

- ▶ Zwitserland kent geen AOC-systeem zoals Frankrijk, maar Schaffhausen-wijnen worden vaak lokaal gecertificeerd.
- ▶ Wijnen dragen de herkomstbenaming Schaffhausen of Blauburgunderland.
- ▶ Hoogwaardige wijnen worden onderscheiden door specifieke wijngaardbenamingen.



Rötiberg - Aalts Holz Pinot Noir 2015

1. Producent en Herkomst

- **Wijnmakerij:** Rötiberg-Kellerei, een coöperatieve wijnmakerij
- **Regio:** Schaffhausen, Zwitserland.

2. Druivenras

- **100% Pinot Noir.**

3. "Aalts Holz"

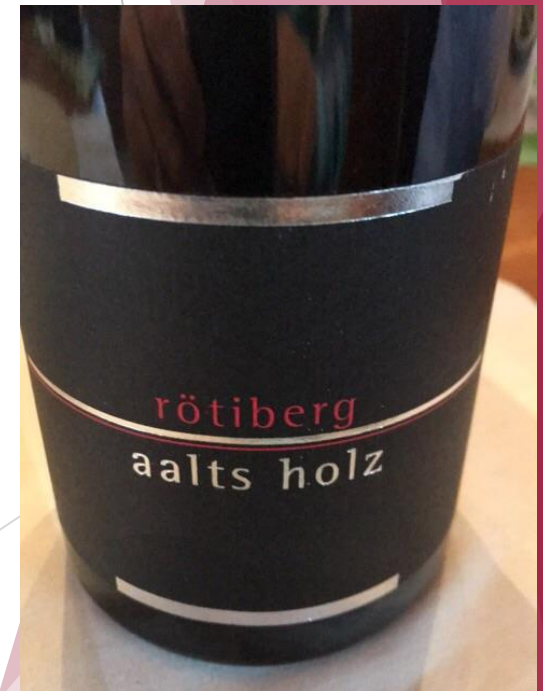
- De naam "Aalts Holz" verwijst naar het gebruik van oudere houten vaten (gerijpt in "oud hout") bij de rijping van de wijn. Dit geeft de wijn subtiele houttonen zonder dat het eikenhout te overheersend is, wat resulteert in een elegante en gebalanceerde wijn.

4. Smaakprofiel

- **Aroma's:** Rijpe rode bessen zoals aardbei en kers, met subtiele tonen van kruiden, tabak en een vleugje vanille of ceder van de houtrijping.
- **Smaak:** Complex en soepel, met een harmonie tussen fruitige en aardse tonen. De tannines zijn fijn en geïntegreerd, wat zorgt voor een fluweelzachte textuur.
- **Afdronk:** Elegant en lang, met een licht kruidige nasmaak.

5. Jaargang 2015

- Het jaar 2015 was in veel Europese wijnregio's een uitstekend wijnjaar, ook in Zwitserland. Het warme, droge weer heeft geleid tot geconcentreerde en aromatische wijnen.





Valle d'Aosta - Italia

Locatie

- ▶ Gelegen in het noordwesten van Italië, omringd door de Alpen, en grenzend aan Frankrijk en Zwitserland.
- ▶ Kleinste wijnregio van Italië, met slechts 400 hectare aan wijngaarden.
- ▶ Steile hellingen tot wel 1.200 meter hoogte.



Klimaat

- ▶ Koel, bergachtig klimaat met grote temperatuurschommelingen.
- ▶ Zonrijke dagen en frisse nachten → langzame rijping: frisheid en aroma.

Belangrijkste Druivensoorten

- ▶ **Inheems:** Petit Rouge, Fumin, Prëmetta (rood); Prié Blanc (wit)
- ▶ **Internationaal:** Pinot Noir, Gamay, Chardonnay, en Syrah
- ▶ **Prié Blanc is uniek en wordt geteeld op zeer hoge hoogten**



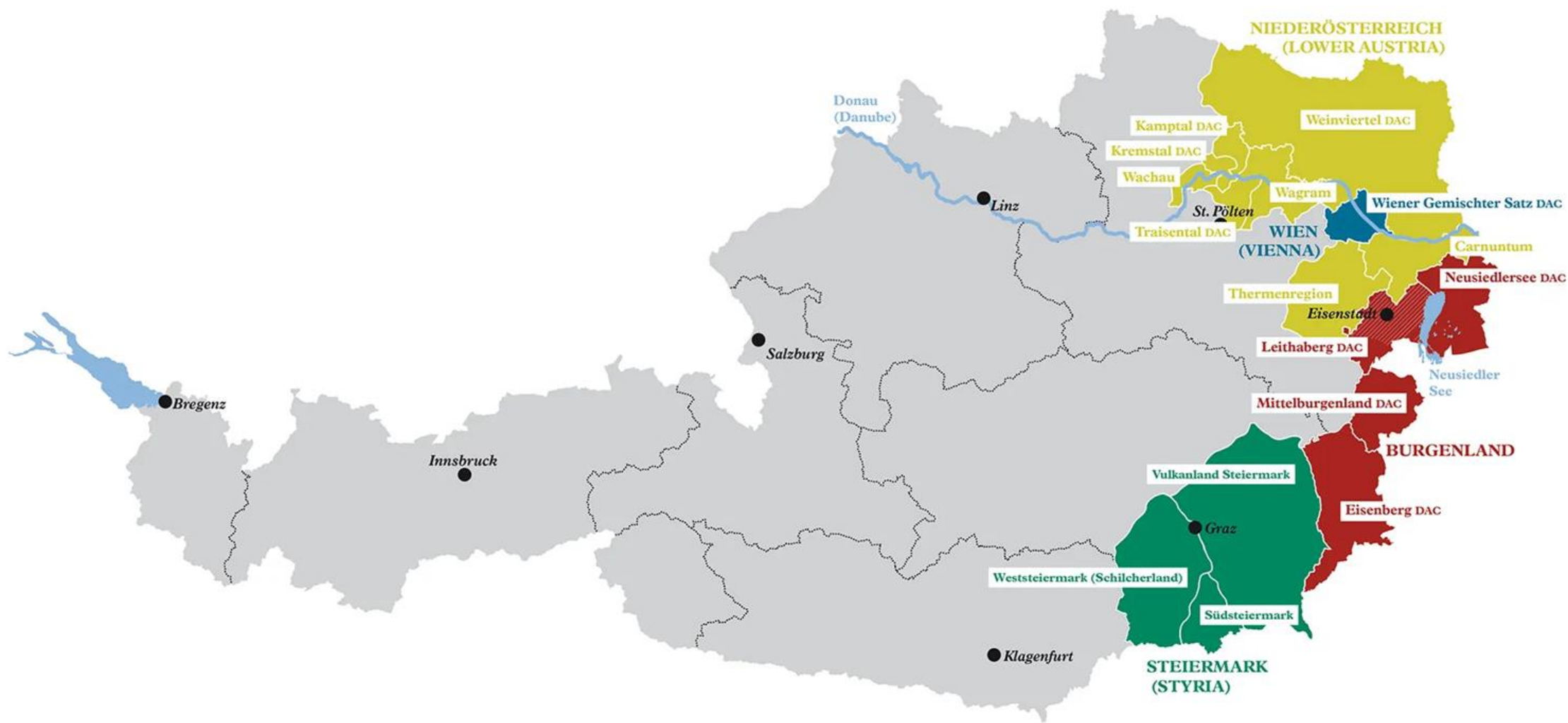
Classificatie

- ▶ De regio heeft een DOC-status (Denominazione di Origine Controllata) voor diverse subzones zoals Donnas, Arnad-Montjovet, en Torrette.

Grosjean - Torette Supérieur Vigne Rovettaz 2021

- ▶ **Naam:** Torrette Supérieur Vigne Rovettaz
- ▶ **Wijnstijl:** medium-vol, medium-intens, droog, lekker fruitig, overwegend kruidig, subtiele houttoets, fijne mineraliteit, soepele tannines, prominente zuren
- ▶ **Appellatie:** DOC Valle d'Aosta
- ▶ **Druivensoorten:** 10% cornalin, 80% petit rouge, 10% fumin
- ▶ **Oorsprong:** Rovettawijngaard met Zuidoostelijke expostie met een zandige en kalkhoudende ondergrond.
- ▶ **Druiventeelt:** Biologisch / Biodynamisch
- ▶ **Vinificatie:** Maceratie op de schil gedurende 6-7 dagen. De fermentatie gebeurt in houten vaten gedurende 12 dagen met 3 remontages per dag bij een temperatuur van 30°-32° C. De wijn rijpt gedurende 11 maanden in Franse barriques en houten vaten.
- ▶ **Opvoeding:** 11 maanden in Franse barriques en houten vaten.
- ▶ **Analytisch Alc:** 12,5% vo





Mittelburgenland - Oostenrijk

Locatie

- ▶ Gelegen in het zuidoosten van Oostenrijk, grenzend aan Hongarije.
- ▶ staat bekend als “Blaufränkischland” met 2.100 hectare aan wijngaarden.
- ▶ De bodem is gevarieerd, met veelal klei en löss, wat bijdraagt aan de rijkdom van de Blaufränkisch.

Klimaat

- ▶ warm continentaal klimaat, beïnvloed door de nabijgelegen Pannonische vlakte.
- ▶ Lange, hete zomers en koude winters zorgen voor optimale rijping van druiven.

Belangrijkste Druivensoorten

- ▶ Blaufränkisch: De ster van de regio, bekend om zijn krachtige, kruidige rode wijnen met een elegante zuurgraad en rijpe tannines.
- ▶ Kleine aanplant van andere druiven zoals Zweigelt en Merlot

Classificatie

- ▶ De regio heeft sinds 2005 een DAC-status (Districtus Austriae Controllatus), specifiek voor Blaufränkisch-wijnen.



Bauer-Pötl - Christania 2015

Variety	Cuveé, Merlot & Cabernet Sauvignon
Cultivation	BIOwein AT-BIO-402 LN 19894/20
Origin	Mittelburgenland, Horitschon
Soil	gravelly clay soil
Taste	dark ruby colored, smoky-spicy cassis aroma strong, dense, complex fruit high maturity potential
Values	13,5 % vol alcohol 6,1 g/l total acidity 1,0 g/l residual sugar – extra-dry
Maturation	matured in oak barrels



Wijnoverzicht

- ▶ Chevalier Bernard - Marestel Roussette de Savoie 2020
- ▶ Terlan - Vorberg Pinot Bianco Riserva 2016
- ▶ Strehn - Ried Altes Weingebirge 2016
- ▶ Rainoldi - Sassella Riserva 2016
- ▶ Rötiberg - Aalts Holz Pinot Noir 2015
- ▶ Grosjean - Torette Superieur Vigne Rovettaz 2021
- ▶ Bauer-Pötl - Christania 2015